

Liefde voor muziek

Deze bundel is van:

Hou jij van muziek? Zeker weten! Op de radio hoor je elke dag leuke liedjes. Maar er is ook muziek die een beetje anders klinkt: klassieke muziek. Ze wordt niet gespeeld met elektrische gitaren, drumstellen, versterkers en elektronische instrumenten.

De muzikanten spelen op instrumenten die al heel lang bestaan. Versterkers en microfoons hebben ze eigenlijk niet nodig.

1. Het orkest

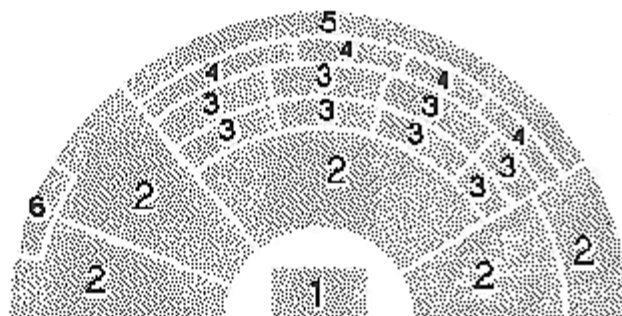
Een groep mensen die samen muziek maken: dat is een orkest. Soms zijn het maar enkele mensen. Zo'n klein orkest noem je een *kamerorkest*.

Maar in een groot *symfonieorkest* spelen vaak meer dan honderd mensen samen. Dat doen ze op verschillende instrumenten. Al die instrumenten horen bij een familie.

Één muzikant in het orkest speelt geen instrument: de *dirigent*. Hij staat vooraan en zwaait met een stokje. Zo geeft hij de muzikanten een teken als ze moeten spelen. Hij wijst ook aan hoe ze moeten spelen, stil of luid, snel of traag. En vooral: hij repeteert heel veel met het orkest.

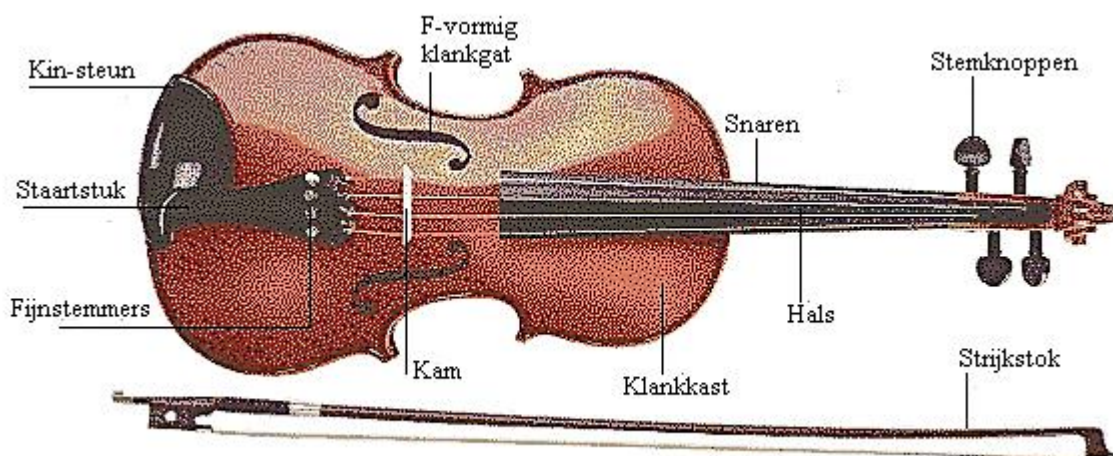
1. De dirigent
2. Strijkinstrumenten
3. Houtblazers
4. Koperblazers
5. Het slagwerk
6. Harpen

2. Netjes gestreken!

De grootste groep van instrumenten van het orkest zijn de strijkers. Ze hebben snaren waarover de violist een strijkstok heen en weer beweegt: hij strijkt over de snaren. Met de vingers drukt de muzikant op de snaren. Zo worden de trillende snaren langer of korter, en klinken ze hoger of lager.

De viool heeft vier snaren. Ze heeft een hoge, heldere klank. Om ze te bespelen, klem je het kinstuk tussen je kin en je schouder.

- a) De **altviool** lijkt als twee druppels water op de **viool**. Maar hij is een tikkeltje groter. Hij heeft wat langere snaren. Daardoor klinkt hij wat lager en zachter.
- b) De **cello** is nog een maatje groter. Zo groot dat je hem niet meer tussen je kin en je schouders kun klemmen. Je houdt hem rechtop om te spelen. Onderaan zit er een pin die op de grond steunt. Spelen gaat het gemakkelijkst als je op een stoel zit. De cello heeft een prachtige, diepe klank. Maar hij kan best ook hoge noten spelen.
- c) De **contrabas** is de grootste van de strijkersfamilie: ongeveer zo groot als een mens. Met de lange snaren maakt hij heel diepe tonen, die overal doorheen brommen. Vaak geeft hij ook het ritme aan.

Schrijf de namen bij het juiste instrument.

Je kan kiezen uit:

Viool - Altviool - cello - contrabas

.....

.....

.....

.....

Wist je dat...

- ... je ook met de vingers kan tokkelen op de snaren van een viool, cello of contrabas. Zo'n beetje alsof je gitaar speelt. Dan krijg je een droge korte klank. Die manier van spelen heet **pizzicato**.
- ... de strijkstok van een viool gemaakt is van paardenhaar. Het zijn de haren van de staart van paarden.
- ... de piano ook een snaarinstrument is? Maar eigenlijk is het ook een slaginstrument. Als je een toets indrukt, tikt er in de piano een hamertje tegen een snaar. Dan gaat de snaar trillen en hoor je een toon.

3. Geroffel en geklop!

Slaginstrumenten bespeel je door erop te kloppen of ertegen te tikken. Sommige maken zelf genoeg kabaal. Andere zijn bespannen met een vel waarop je moet slaan.

- De **kleine trom** is gemaakt van hout of metaal. Aan de boven- en onderkant is een vel gespannen. Op het bovenste vel sla je met trommelstokken. Over het onderste vel zijn snaren gespannen die meetrillen.
- De **grote trom** is ook aan twee kanten bespannen met een vel. Je slaat erop met een stok. Daarop zit een zachte kop. Dan hoor je een diepe bons.
- Een **pauk** is een reusachtige ketel van koper of van kunststof. Er zit een pedaal aan waarmee je de spanning van het vel regelt. Hoe meer je het vel spant, hoe hoger de toon.
- Bekkens** lijken wat op een deksel van een kookpot. Ze zijn gemaakt van metaal. Je kunt ze tegen elkaar slaan of er met een stok op tikken.
- De **tamboerijn** bestaat uit een houten ring met rinkelende schijfjes. Soms is er ook een vel over gespannen. Je kunt erop tikken, ermee rammelen of met je duim over het vel hobbelen.
- De **triangel** is een driehoek van vol metaal. Die metalen buis hangt aan een touwtje. Je tikt ertegen met een metalen staafje. Dan hoor je een helder geluid. Ting!

4. Een fluitje van een cent

Houtblazers zijn eigenlijk lange pijpen waarin je moet blazen. Maar ook omdat ze allemaal wat anders gemaakt zijn, klinken ze ook weer verschillend. En ook de manier waarop je erop speelt, is telkens weer anders.

- a) Een lange buis met gaten, die je met je vingers toestopt, en kleppen die open en dicht gaan. Dat is de **klarinet**. Op het einde van het mondstuk zit een stukje riet. Dat gaat trillen als je blaast. De klarinet kan heel droevig klinken, maar ook heel warm of ijskoud.
- b) De **hobo** lijkt wat op de klarinet. Hij heeft een heleboel kleppen, maar het mondstuk ziet er wel wat anders uit. Twee stukjes riet zijn met garen rond een metalen stiftje gebonden. Als je blaast, gaan de stukjes riet trillen en hoor je geluid. Meestal maakt de muzikant dat mondstuk zelf. Daarom klinkt elke hobo net een tikkeltje anders.
- c) Een **fagot** bestaat uit een houten buis, die bijna drie meter lang is. Daarom is bij dubbelgevouwen, want anders zou je er maar moeilijk op kunnen spelen. Op één van de buizen zit een gebogen metalen buisje. Daarop wordt het mondstuk vastgemaakt. Dat bestaat ook uit twee rietjes. Op de houten buizen zitten gaten en kleppen. Als je die open en dicht doet, klinkt er telkens een andere toon. De fagot kan heel laag en knorrig klinken. Maar hij kan ook heel hoog zingen!
- d) De **dwarsfluit** is een buitenbeentje. Vroeger was die van hout gemaakt. Nu is ze meestal van metaal. Ze heeft zestien kleppen en gaten. Om geluid te maken moet je met je lippen dwars op het mondstuk blazen. Daarom heet ze ook dwarsfluit.
- e) Het kleine zusje van de dwarsfluit is de **piccolo**. Die klinkt heel hoog en luid. Je hoort hem boven alle andere instrumenten uit.

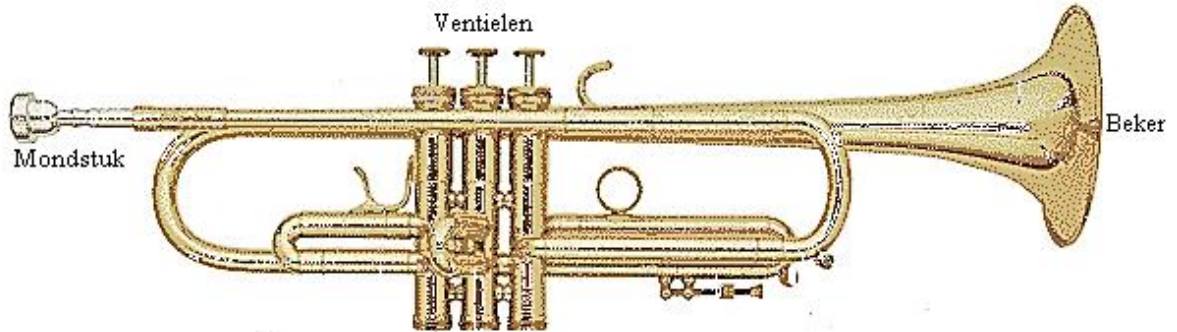
Geef het instrument de juiste naam!
Je kan kiezen uit:

Klarinet - Hobo - Fagot - dwarsfluit - piccolo

5. Retteketet!

Een helder geluid dat vaak ook schel klinkt. Dat komt van de koperblazers. Allemaal zijn het lange metalen buizen die langer of korter gemaakt kunnen worden. En allemaal eindigen ze in een wijde opening: de beker.

- a) Uitgevouwen is de buis van de **trompet** meer dan een meter lang. Er zitten drie ventielen op om de toon te veranderen. Om te spelen zet je je lippen tegen het mondstuk. Met je adem doe je ze trillen.
- b) De trombone heeft geen ventielen om de toon te veranderen. In plaats daarvan heeft ze een schuif. Duw je die van je weg, dan wordt de buis langer en klinkt de toon lager. Trek je de schuif naar je toe dan wordt de toon hoger. Je kunt er heel luide klanken mee spelen. De trombone klinkt wat lager dan de hoorn, maar hoger dan de tuba.
- c) De tuba is de zware jongen onder de koperblazers. Meestal heeft hij drie tot zes ventielen. Hij kan heel diep en luid klinken, maar je kunt er ook zacht op spelen.
- d) De hoorn is een lange buis van ongeveer vier meter. Bij het mondstuk is hij heel dun, maar hij wordt steeds breder. Hij heeft drie kleppen, waarmee de buis langer of korter gemaakt wordt. Hij speelt lagere noten dan de trompet, maar hogere dan de tuba. Vaak stopt de muzikant zijn hand in de beker om de klank te veranderen.

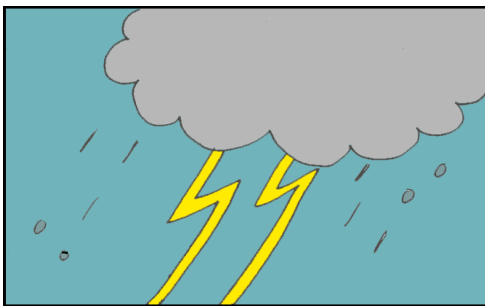
6. Hoor eens aan!

Sommige muziekstukken zijn simpel en mooi, dat iedereen er van kan genieten. Op deze bladzijde staan er zo enkele.

a) FANTASIA

Hou je van tekenfilms? Dan moet je zeker Fantasia bekijken. Dat is een film van Walt Disney. Hij koos enkele mooie stukjes klassieke muziek uit. Die gebruikte hij om een sprookjesachtige tekenfilm te maken. De film is al meer dan zeventig jaar oud. Maar je wordt er nog steeds vrolijk van!

b) ONWEER

Wil je een muzikaal onweer horen? Luister dan naar het vierde stukje uit de zesde symfonie van Beethoven. Je hoort hoe mensen gezellig aan het picknicken en dansen zijn. Maar dan begint het in de verte te rommelen. En even later breekt in alle hevigheid een onweer los...

c) VAN BRON TOT MONDING

De Tsjechische componist Smetana laat in het muziekstuk *De Moldau* een rivier horen. Het begint met 2 fluiten die als bronnetjes opborrelen. Langzaam groeien ze uit tot een statige rivier. Die stroomt door een bos, langs een dorp waar dansende mensen een bruiloft vieren. Na een wilde stroomversnelling wordt de rivier een machtige stroom.

7. Stilte in de zaal!

Je hebt nu kennis gemaakt met de instrumenten die je kan terug vinden in een symfonisch orkest. Natuurlijk bestaan er nog vele andere instrumenten. Maar alle instrumenten kunnen we verdelen onder 3 grote groepen.

Weet jij welke?

Groep 1:

Groep 2:

Groep 3:

Kleef de prenten van het volgende blad bij de juiste groep.

Groep 1:	Groep 2:	Groep 3:
.....

8. Aan de slag!

Nu je weet welke 3 grote groepen van instrumenten er zijn, kan je dan ook de instrumenten van het orkest sorteren?

strijkinstrumenten	•	•	blaasinstrumenten
houtblazers	•		
koperblazers	•	•	snaarinstrumenten
slagwerk	•		
harpen	•	•	slaginstrumenten

Wie speelt wat?

Op de volgende bladzijden zie je heel wat muzikanten aan het werk. Veel muziek valt er niet te horen, want hun instrumenten zijn verdwenen.

Weet jij welk muziekinstrument ze aan het bespelen zijn?

Kleur telkens de handen en de armen van de muzikanten in dezelfde kleur als het bijbehorende instrument. (Je hebt dus 10 kleurtjes nodig.)

Ken je ook de juiste benaming van deze instrumenten?

Noteer de naam horizontaal in het kruiswoordraadsel bij het passende nummer. Als alles correct is ingevuld, lees je van boven naar onder in de aangeduide vakjes de naam van een beroemde Franse componist.

Schrijf hier zijn naam _____

Bron afbeeldingen

<http://thewizardofmusic.blogspot.be/2011/10/muziek-van-toen-tot-nu.html>

<http://www.schooltv.nl/weekjournaal/shared/templates/popup/image.jsp?item=3204924&nr=3170773&site=2123681>

<http://www.merriam-webster.com/art/dict/harp.htm>